

ELIZA'RENAK EGIN OTE DU?

Osa'tar Eusebi

— laterandarra —

Idazburu au ez dut nere burutik atera. Gizonen esamesetik jaso dut. Eliza onek ba-du oraindik indarrrik asko giza-kolkoetan kezka gorriak sortzeko. Gizonek beti begiratu izan diote ta gaur ere ortarako prest daudenak ez dira eskas. Batzuntzat goragarri da. Besteentzat beragarri, edo obeto, zokoragarri.

Ta, baliteke, bai batzuek eta bai besteak Eliza'ri oker begiratzea. Ta oker ikustea, Eliza'k *duana* ikustea errezago da Eliza *dana* ikustea baño. Askok ez dute oraindik *dan* ori urratu ere egin. Ta ezjakin ortatik sortzen dira alper-itzak eta oker-itzak ugari.

* * *

Lehenik, Eliza zer dan eta zertarako dan jakin bear genuke. Ta Eliza, atzokoa, gaurkoa ta biarkoa, Jesukristo'ren Sakramentua da. Egiz, ez da beste ezer. Bere egitekoa, berriz, esker banatzalle izan eta gu Jainkoa'gana eraman. Beste ezer badu ta beste ezer badagi, geigarri izango du ori ta ez bere muiñari nai ta nai-ez dariokena.

Ondo ikusten dana da, geien geienak Eliza'ren geigarria, azala, soñekoa besterik ez dutela ikusten. Ta soñeko ori oso zaharra da, bi milla urte ba-ditu. Ta jakiña, erabat garbi etzaigu agertzen. Orbanak ere agiri zaizkio. Orregaitik, aipa-

garri ugarien artean ba-du erdeña-garririk ere.

Asko, gogo onenak eraginda, Eliza onek mendez mende, bi mila urte auetan gizartean egin dituan lan bikañak goratzen ez dira aspertzen. Gizaldiak zear beti izan ditu Eliza'k agiriko alderdi eta jokabide onak eta egokiak, ta ori guzti ori da aipagarri aunitzen aotan. Ainbeste urtetan eta munduko ekaitz biurri eta eraso guzien artean tente jarraitu duala ikusteak asko arri ta zur uzten ditu. Jakintza bideetan dabiltzanak, berriz, ezin ixildu Erdi Aroan egin zuan lan ederra. Erromatarren aginteak lur jo ondoren erri basatien atzaparretan galzorian zegoan erromatarren ta grezitarren jakintza aberatsa berak ez al zuan zaitu ba? Galbide izugarri benetan munduarentzat, orduan Eliza jakintza so-roan arduratu ez bazan. Ta antzeari eman izan dion bultzada ta eskeñi dion babesa? Ta gero mendez mende egiaren eta zuzenaren alde egin dituan alegiñak ere ez dira utsaren urrengo. Ta gizonaren ezipen zuzenerako egin dituan lanak; ta gizartean erein duan maitasun giroa. Eta abar.

Aipu eder asko, ta mereziak ere bai. Baña, ortan ote dago Eliza'ren barne-kemen ta betekizun guztia? Ez. Ba-du geiagorako eragiñik ere. Goraipamen guzti oiek zuzenak izan arren, goragorako biderik irikitzen ez badute, Eliza'ren muiñe-ra biderik erakusten ez badute,

kaltegarri dira. Bai, ta oso kaltegarri gañera, erdiegiak diralako. Ta erdiegiak gezur biribillak baño okerrago dira sarritan. Ta zer ontan ala dala usied dut. Orrela, Eliza kemengabetu egiten dute. Biziturria ukatu besterik ez diote egiten, bidenabar bezela ematen dituan frutuei begiratuta baño ez goratzearekin. Ta ori, norberak jakin gabe etsaiaren alde jokatzea da. Gorespen oiek Eliza'ren geigarriari degozkionak dituzu, azalekikoak, ta ez diote mamiari, muiñari, esenziari ikutzen.

* * *

Ba-dira, ordea, Eliza'z beste iritzirik dutenak ere. Bein baño geiagotan entzun oi da: «Eliza zahartu da. Gaurko aurrerapenak zokoan utzi dute. Ez da gauza ezeri bizirik ezartzeko. Komunismoak ere aurrea artu dio».

Olakoak eta antzerakoak maizko irixi oi zaizkigu belarrietarano. Katoliku batek baño geiagok pentsatzen dizu orrela, ta itz egin ere bai. Arrazoiz ote? Ori besterik da.

Lehen, Eliza'ren alde itxu-itxuan mintzo diranak ikusi ditugu. Orain, itxuago kontra ari diranak salatu ditzagun. Arestian aipatuak, Eliza'ren igaroaldia, kondaira dute begien aurrean. Kontrakoak, berriz, orainaldia, ogeigarren gizaldi au, gaurko mundua. Bearbada, neke gabe onartuko dituzte bere

orainarteko merituak. Bai, gauza bearrezkorik asko egin du ta urtien buruan oso onurakor izan zaie gizonari ta gizarteari. Nork ukatu, alare, gaur-egunerako ez duala balio ta illetak egin bear litzazkiokela? Bai, gizarte-arazoetan ez omen du ezer lortu abal izan, Beti atzetik, gaurko aurrerapenei jarrai eziña. Teknika-aro onek sortzen dituan buruauste audiei erabakirik eman eziña. Komunismoaren aurka nai dana esango da baña, orixe dirudi gaurdaño biderik aukeratuena gizartean gauzak zuzen ezartzeko. Beste gobernu-bideak ez al dute ortan pot egin? Ta Eliza'k berak ere zer egin du ba?

Orra or gaurko katoliku aunitzen burutapenak eta pentsakera. Eliza'renak egin duala diote. Agian, sentipen onekoak dituzu ta, biotz miñez diote ori; baña egia—beren egia— aitortu bearrean arkitzen dira.

* * *

Emen ez noa esamesa oiek, alegia, gaurko gizarte au bide zuzenetan bazkatzeko Eliza'k indarrak ez duala dioten mintzoak egizko ote diran edo ez azaltzera. Jardun guzti oiek Eliza'ren ikusgune oker-oker batean finkatzen dirala esango dut bakarrik.

Orrela itz dagitenak gauza bat jakin bear lukete ongi: Eliza ezin ditekela beste mundu ontako gobernu-bideekin alderatu; Eliza sozie-

dade oso-osea dala, baña ez mundu ontako, ez gizonen asmakizun, ez gizonen erakunde. Eliza, bere esentziaz izadi-gañetiko soziedadea da.

Jainkoa'gandik datorkigu, Kristo'ren sorkari, Jainkozko da. Gero, bere Erroma'ko buruak, jerarkiak, erriak eta legeak mundu ontako beste soziedadeer itxura eman ditekela? Bai, alaxe da, baña itxura bakarrik. Itxura, ordea, ez da dana. Ez da aurrekoena ere. Guzti ori giza-jantzia duzu. Ta nai ta naiezko jantzia. Ori ere ba-da zerbait. Eliza'ren alderdi bat duzu, agiriko alderdia, alegia. Alderdia, ordea, ez da izate osoa. Ikusten ez dan saietzik ere ba-du: Jainkozko alderdia, Jesukristo'ren Sakramentu izatea.

Kristo'ren eta Eliza'ren artean paralelismo aundia auteman deza-kegu. Gure soin au artuaz Kristo here gizatasunean Jainkoa'ren Sakramentua dan bezela, Eliza Kristo'ren Sakramentua da ta beste sakramentu guztien bizi-emalle. Baña, Kristo jainkotasunik gabe Aren Sakramentu izan ezin ditekera eran. Eliza ere Kristo'ren bizitarik gabe ezin Bere Sakramentu izan.

Gaur aunitzei Eliza'rekin, anartean judutarrei Jesus'ekin getta zitzaiena bera gertatzen zaie. Kristo gizon aundia zana, besteak ez bezelakoak zana ikusten zuten, geiagorik ez, ordea. Aren gizon-alderdia, giza-jantzia ikusten zuten. baña Aren jainkotasuna ezagutzera etziran iritxi. Gaurko kristau eta katoliku askok ere Eliza'ren bika-

intasuna eta jokabide zuzena aitortu arren, Bere Kristo'gandiko bizian eta grazizko frutueta ez dute siñismenik.

Izan ere, Eliza'ren muiña ta betekizuna ezagutzeko begiak ongi iriki ta Aren jokabidea *ikustea* ez da aski. Beste begi batzuek iriki bear dira, fede begiak. Ta fede ori ez dugu munduan ugariegi ikusten.

Eliza'ren muiña, esentzia, gauza guztien esentzia bezela, izkutua da, soin begien mendetik kanpora dazta. Orregaitik eragiten digu ain gutxi, muin orren inguruak, jantziak baño gutxiago. Eliza'ren agiri danak eragiten digu; agiri danak ez du guztia osotzen, ordea.

Eliza, ba *Jainkoaren* da, ta Kristo'ren sakramentua. Bere betekizuna, berriz, guri Kristo erakutsi, gu Kristo'gana eramane eta gizonok Kristo'ren graziaren jabe egin. Ori da Eliza'ren eginbearra. Ortan ez du utzik egin. Ta ori ondo badagi bere egitekoa zuzen betetzen du. Geiagorik egiten badu geigarri bezela egingo du, ez, ordea, bere muiñari dariokenez.

Eliza gizonen artean Jainkozko gauzen aitoregille da ta, jadanik betikotasunean bizi da. Siñismenean du bere bizi-iturria. Mundu ontako aurrerapenekin ez-baña grazi-aurrerapenekin du zerikusi guztia. Esker-aurrerapen auek ez ditugu gure aragi begiz ikusten, baño, izkutuko lan ortan diardu berak.

Eman dezagun. Eliza'k gizarteko

artu-emanetan begi zoliz jokatzen duala ta mundu ontako zereginetan beti egoki ari dala. Izan ditzagun begien aurrean bere iraupen arrigarria ta kondaira-aberaskiak ere. Baña, guzi orren kolkoan eta azpian Jesukristo'ren baitan federik ez badu, bere joritasuna Kristo'gandik ez badatorquio, ez da *izanbear* lukena. Gauza errukarri ta itxusi bat izango litzake. Bere sortzalleak izendatu dion izateari uko eginik, gezur-ontzi gertako litzake.

Eliza'k, mundu ontan dagian etengabeko alegin goragarriaren bidez, gizarte-mallak zuzenago biurtzea, lojikazko gauza da ta berez sortzen dan emaria. Ez da, ordea, ori, bere elburua, gizonei betiko osasuna ematea baizik.

Aor ba. Eliza'k Jesukristo'ren Arpegiaren edertasuna islatzen ez badu, ez du edertasunik. Bere eza gutza ta jakinduri guztiak utsak eta ustelak dira, Jesukristo'gandikoak ez badira. Dirdiratzen digun argia Kristo'gandikoa ez bada, argi ori illunpe dala esan genezake. Bere irakaspena gezurra, Egia, Jesukristo irakasten ez badigu. Eliza guretzat ezer ez da Jesukristo'ren Sakramentua ez bada.

Bere egitekoa ta jomuga ez dira orainaldiko auziak erabakitzea, Kristo'ren eskerra giza-biotzetan ezartzea baño.

Kristauok Jesukristo'ren sorkari au ankazgora ezarri ta itxuragabetu egin nai ez badegu, siñismen begiz begiratu bear diogu.